

VYHLÁSENIE PREDKLADATEĽA

Materiál nelegislatívnej povahy „Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“ sa predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky bez rozporov s povinne pripomienkujúcimi subjektmi a s rozpormi s 12 ostatným pripomienkujúcimi subjektami. Nižšie uvádzame zásadné pripomienky s rozporom a ich vyhodnotenie.

	Počet pripomienok
Národné lesnícke centrum (NLC)	26
Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska (URZVNL)	7
Verejnosť	7
Hromadná pripomienka - LZ VLK	1
LESY SR	4
Klub 500	3
Slovenská lesnícka komora (SLsK)	1
Slovenská poľovnícka komora (SPK)	2
COOP Jednota Slovensko, spotrebné družstvo (CJS)	1
NATURPACK	1
Slovenský zväz výrobcov tepla (SZVT)	1
Zväz obchodu SR (ZO SR)	1

Subjekt	Pripomienka	Typ	Vyhodn.	Text vyhodnotenia
CJS	<p>PRIPOMIENKA KU KAPITOLE 10.1 „Zváži sa rozšírenie zálohovania jednorazových nápojových obalov a obmedzenie používania jednorazového plastového riadu.“ Žiadame vypustiť vyššie uvedenú vetu. Odôvodnenie: Nesúhlasíme so zavedením zálohovania jednorazových nápojových obalov. Iba v roku 2016 sa do praxe zaviedla rozšírená zodpovednosť výrobcov, v rámci ktorej už výrobcovia investovali obrovské finančné prostriedky do systému triedeného zberu prostredníctvom zberných nádob. V rámci tohto systému sa zbierajú aj PET fľaše. Zálohovanie obalov neprináša žiadne dodatočné efekty. Je to iba alternatívny systém zberu odpadu. Do tohto systému bude opätovne potrebné zainvestovať nemalé finančné prostriedky, ktoré výrobcovia paralelne investujú do systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Zálohované obaly nie sú opätovne používané, ale po spotrebovaní výrobku – nápoja, sa stávajú odpadom. Tým pádom sa neprejavujú ani efekty na hierarchiu odpadového hospodárstva t.j. opätovné využívanie odpadu. Zálohovanie jednorazových obalov na nápoje nevedie k zvýšeniu používania opakovane použiteľných obalov a preto nemá dopad na predchádzanie vzniku odpadov. To ukazujú aj príklady zo zahraničia napr. z Nemecka alebo zo Švédska. V týchto krajinách sa objemy nevratných obalov uvedených na trh z roka na roky zvyšujú na úkor vratných obalov. V nemeckom systéme zálohovania obalov, kde sa uplatňuje pre spotrebiteľa pomerne zaujímavý finančný stimul (0,25 € za každý vrátený obal), sa podiel vratných obalov v hlavných nápojových sektoroch po dosiahnutí krátkodobého vrcholu počas počiatkovej fázy zavádzania systému zálohovania opäť znižuje (Andreas Rottke, Združenie nemeckých producentov</p>	Z	N	<p>Rozpor pretrváva - Environmentálna stratégia nehovorí, že sa zavedie zálohovanie jednorazových nápojových obalov, ale iba hodnotí, že sa zväží. Vzhľadom na to nepovažujeme za potrebné uvádzať nasledovné hypotetické opatrenia, ak by sa k tomuto kroku pristúpilo. To by sa riešilo v rámci nadväzných dokumentov, resp. opatrení.</p>

	<p>minerálnych vôd, prezentácia na seminári ASCON dňa 24.02.2007). Zálohovanie jednorazových obalov bude mať negatívny dopad na systémy triedeného zberu odpadu budované prostredníctvom rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Systémy zálohovania obalov navzájom oddeľujú toky odpadu z nápojových obaloch od tokov odpadov z iných druhov obalov. Keďže podiel nevratných nápojových obalov, ktoré sa do systému druhotného využívania odpadu dostávajú prostredníctvom systémov „triedeného zberu“ takto klesá, recyklovanie ostatných obalov sa tak predražuje, a to predovšetkým pre nedostatočné využívanie existujúcich infraštruktúr zberu a triedenia domového odpadu. Táto situácia sa opäť premieta do nákladov, ktoré vznikajú ako výrobcovi tak i spotrebiteľom a ohrozuje životaschopnosť už zavedených systémov triedeného zberu. Zálohovanie jednorazových obalov nerieši celkové nakladanie s odpadmi, ale rieši len malú vybranú časť plastov, ktorej zber a spracovanie je podľa nášho názoru už celkom dobre zavedené, kde miera zberu a spracovania je porovnateľná s Európou. Zálohy sa dajú aplikovať len na PET fľaše od nápojov, na PET fľaše od oleja, octu a pod. sa aplikovať nedajú (tie predstavujú cca 20% objemu), nehovoriac o iných typoch druhotných surovín (papier, iné typy plastov a pod.). Prevádzkovanie integrovaného systému zberu a recyklácie resp. druhotného využívania obalového odpadu a systému povinného zálohovania určitých druhov nápojových obalov by stálo 2 až 3-krát viac ako prevádzkovanie jediného systému pre všetky typy obalov. Potvrdili to výsledky štúdie PERCHARDS, ktorú si objednala Európska komisia (PERCHARDS - Study on the progress of the implementation and impact of Directive 94/62/EC of the functioning of the Internal Market”, page 129, (“PERCHARDS - Štúdiá o postupe implementácie a dopadov</p>			
--	--	--	--	--

	<p>smernice EP a Rady č. 94/62/EC o obaloch a odpadoch z obalov na fungovanie vnútorného trhu”), strana 129). Obchod sa stane zberňou odpadu. Príklady zo zahraničia ukazujú, že do predajní sa nosia nielen obaly, ktoré sú zálohované, ale „pohodlný“ zákazník prinesie viaceré typy obalov. Tie zostávajú v predajni, ktorá sa stáva ich držiteľom podľa zákona o odpadoch a musí sa postarať o ich zhodnotenie alebo zneškodnenie. Vytváranie priestoru pre zber zálohovaných resp. aj nezálohovaných druhov obalov bude vyžadovať investície, ktoré budú financovať práve obchodníci (skladové priestory, personálne náklady pre obsluhu a pod.)</p>			
--	---	--	--	--

Klub 500	K časti Zelené hospodárstvo, 10 Smerom k obehovému hospodárstvu, 10.4 Zvýšiť prevenciu zakladania čiernych skládok a vymáhanie princípu „znečisťovateľ platí“: Žiadame zachovať súčasný stav zodpovednosti za odstraňovanie nelegálnych skládok.	Z	N	Rozpor pretrváva - Doplnená veta: "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákone umiestnený odpad." sa preformuluje "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákone umiestnený odpad, ak vlastník pozemku nezabezpečí súčinnosť s obcou pri zabezpečovaní prevencie vzniku nelegálnych skládok odpadu na svojich pozemkoch (napr. povolením inštalovania fotopascí apod.)."
Klub 500	K časti Zelené hospodárstvo, 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia, Zahrnutie všetkých externých nákladov do cien za energiu: Priemysel nie je objednávateľom podpory OZE. Žiadame, aby priemysel nebol zaťažovaný poplatkami za podporu OZE. Priemysel nedokáže byť v tomto navrhovanom princípe konkurencieschopný.	Z	N	Rozpor pretrváva. Nie je úlohou Envirostratégie 2030 ale energetickej politiky. Väčšinu externých nákladov spojených so znečisťovaním životného prostredia už priemysel hradí. Nové inštalácie OZE sú už v súčasnosti konkurencie schopné s konvenčnými zdrojmi výroby energie. Opatrenie je v súlade s princípom "znečisťovateľ platí".
Klub 500	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmiernovanie jej dopadov, 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami: Nesúhlasíme s použitím výnosov z predaja všetkých emisných kvót na podporu klimatických projektov a opatrení v rozvojových krajinách. Žiadame o použitie výnosov z predaja všetkých emisných kvót na podporu v rámci Slovenskej republiky.	Z	N	Rozpor pretrváva. Použitie výnosov z predaja všetkých emisných kvót na podporu klimatických projektov a opatrení v rozvojových krajinách (príspevky do medzinárodných fondov) je oprávnenou položkou podľa Smernice o obchodovaní s emisnými kvótami. Požadovanie využitia týchto financií iba na území SR by bolo porušením Smernice.

LESY SR	12. Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva(str. 19): „Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém“. Žiadame doplniť text nasledovne: „Zvýšené náklady so zavedením tohto systému uhradí vlastníkom a užívateľom štát“. Zdôvodnenie: Jedná sa o verejný záujem. Náklady spojené so zavedením systému by boli pre vlastníkov a užívateľov v kombinácii s ostatnými povinnosťami likvidačné.	Z	N	Rozpor pretrváva - Navrhovaná formulácia: "Zlepší sa vystopovateľnosť pôvodu dreva a legálnosti ťažby, napríklad nákladné autá prevážajúce drevo môžu byť vybavené GPS s na internete dostupnými údajmi, alebo manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém." Vzhľadom na to, že ide len o príklad opatrenia, nepokladáme za dôležité uvádzať, akým spôsobom by tieto hypotetické aktivity mali byť financované.
LESY SR	3. Kap. Najväčšie výzvy životného prostredia (str. 7): „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov.“ Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia. Zdôvodnenie: Pôvodne uvedený text je v rozpore s údajom v grafe na str. 7 kde naopak Lesy a Voda tvoria pozitívnu odchýlku od priemeru EU resp. OECD.	Z	N	Rozpor pretrváva. Text vo vyhodnotení MPK upravený nasledovne: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadového hospodárstva, kvalitu ovzdušia a ochranu biotopov a druhov hlavne v lesných, lúčnych a mokrad'ových ekosystémoch." Graf bol odstránený. Návrh zmeny textu v druhom odseku nebol akceptovaný na základe vysvetlenia, ktoré bolo pridané do textu. Bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy: "Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít (ako

				<p>napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."</p>
--	--	--	--	---

<p>LESY SR</p>	<p>4. Kap. Účinná ochrana prírody a krajiny (str. 11): „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Prehodnotí sa súčasná sústava chránených území a vytvorí sa reprezentatívna, ekologicky, ekonomicky a sociálne vyvážená národná sústava chránených území zabezpečujúcu ochranu druhov a biotopov, plniaca verejnoprospešné funkcie a rešpektujúca vlastnícke práva. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva. Bolo upravené znenie v rámciku na: "Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2024 dosiahne do roku 2025 50 % celkovej rozlohy každého národného parku manažmentovej kategórie II. chránených území podľa IUCN a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotením a platbami za ekosystémové služby sa vytvoria podmienky pre ich komplexné a udržateľné zabezpečovanie. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny."</p> <p>Pripomienkujúci so znením dohodnutým s ostatnými subjektami nesúhlasil.</p>
-----------------------	--	-----------------	-----------------	--

	<p>sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané.</p>			
--	---	--	--	--

<p>LESY SR</p>	<p>Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 19): „V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody a bude plne reflektované...“ Žiadame upraviť text nasledovne: V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude odborné vydokladované, legislatívne relevantné záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody, ktoré zároveň zohľadňuje sociálny a ekonomický aspekt reflektované.... Zdôvodnenie: Už dnes na mnohých rokovaníach predkladajú ochranári (hlavne NGO) neprimerané požiadavky, ktoré nemajú odborné ani legislatívne opodstatnenie. Sú založené len na ich subjektívnom pocity potreby.</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva - Text zmenený nasledovne:</p> <p>„Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov vzťahujúce sa k starostlivosti o lesné porasty, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny. Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené.“</p> <p>Z pohľadu ochrany prírody je dôležité najmä, aby boli požiadavky orgánu ochrany prírody v PSL uvedené a aby tam boli uvedené v plnom znení ako záväzné kritérium/ukazovateľ/povinnosť/limit pre každú JPRL. Dnes tam totiž môžu byť uvedené iba čiastočne alebo niekde vo všeobecných častiach alebo ako nejaká nezáväzná informácia (nie všetko, čo je v PSL, je pre obhospodarovateľa záväzné).</p>
-----------------------	---	-----------------	-----------------	--

<p>NATURPACK</p>	<p>K bodu 10.1. Pri rozšírení zálohovania na jednorazové nápojové obaly by bolo žiaduce pre ostatné zbierané druhy plastov zvýšiť mieru energetického zhodnocovania (R1), a preto žiadame túto možnosť do Envirostratégie 2030 doplniť. ODOVODNENIE: Pri zavedení zálohovania na jednorazové nápojové obaly bude potrebné zmeniť správanie spotrebiteľov, bude potrebné ich preučať na niečo nové v porovnaní s tým na čo boli roky učení, vytvorí to na spotrebiteľa nové nároky na dodatočné triedenie (inak sa správať k jednorazovým nápojovým obalom a inak k ostatným druhom plastových obalov), čo môže viesť k demotivácii a poklesu triedenia plastov ako celku. V prípade zavedenia zálohovania, a teda vybratiu jedinej komodity s pozitívnou hodnotou z triedeného zberu plastov, sa tento systém predraží, nakoľko v ňom ostanú len tie problémové druhy plastov, kde je recyklácia komplikovaná až nemožná. Preto by bolo potrebné pre tieto ostatné druhy plastov podporiť najbližší možný spôsob nakladania v hierarchii OH, a teda zvýšiť mieru energetického zhodnocovania na tieto ostatné druhy plastov (zo súčasných legislatívne akceptovateľných 3 % na plnenie cieľov a záväzných limitov OH v oblasti odpadov z obalov.), a teda upraviť pomer medzi limitom pre recykláciu a limitom pre energetické zhodnotenie pri plastoch. Novoprijatá smernica EPaR 94/62/ES stanovuje cieľ recyklácie pre plasty do roku 2025 na 50 % a 2030 na 55 %. Z textu Envirostratégie je zrejmé, že si Slovenská republika uplatní výnimku na dosiahnutie 5 rokov, čiže do roku 2030 by sa Slovenská republika mala dostať na úroveň recyklácie plastov na 50 %. Už od roku 2012 má SR stanovený cieľ recyklácie pri plastoch na 45%, ktorý je veľmi problematické dosiahnuť (nekvalitný vstupný materiál hlavne z triedeného zberu komunálnych odpadov – znečistené a nevhodné na recykláciu) v porovnaní</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva - Environmentálna stratégia nehovorí, že sa zavedie zálohovanie jednorazových nápojových obalov, ale iba hodnotí, že sa zvaží. Vzhľadom na to nepovažujeme za potrebné uvádzať nasledovné hypotetické opatrenia, ak by sa k tomuto kroku pristúpilo. To by sa riešilo v rámci nadväzných dokumentov, resp. opatrení.</p>
-------------------------	--	-----------------	----------	--

	<p>so súčasným cieľom EU 22,5 %. EU dovoľuje SR dosiahnuť úroveň 50 % až za viac ako 10 rokov, preto by bolo potrebné prispôbiť legislatívu súčasnej situácii na trhu a pomer medzi recykláciou a energetickým zhodnotením plastov upraviť a postupne navyšovať na dosiahnutie cieľa EU. V súvislosti s nastupujúcim obehovým hospodárstvom je značný predpoklad, že sa bude klásť významný akcent na ekodizajn a používanie materiálov vhodných na jednoduchšiu recykláciu. Udeje sa to ale postupne, preto by bolo vhodné, aby sa systémovo postupovalo aj pri nastavovaní zhodnocovania plastov (pomer recyklácie a energetického zhodnocovania) v súvislosti s reálnou situáciou a vývojom na trhu.</p>			
--	---	--	--	--

<p>NLC</p>	<p>Doložka vybraných vplyvov, bod 9. Vplyvy navrhovaného materiálu, riadok: Sociálne vplyvy: "žiadne" zmeniť na "negatívne". Odôvodnenie: Predložený materiál "Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030" bude mať negatívne sociálne vplyvy. Zvýšenie výmery bezzásahových území na 75% výmery národných parkov do roku 2030 bude mať dopady v sociálnej oblasti, najmä kvôli strate pracovných na vidieku a menej rozvinutých regiónoch Slovenska. Sociálne vplyvy budú nasledovné: 1. strata 7 170 pracovných miest najmä na vidieku. V lesnom hospodárstve pôsobí v súčasnosti 20 tis. pracovníkov, čo predstavuje 2,38 pracovníka na 1 000 m³ ťažby dreva. V drevospracujúcom priemysle pôsobí zhruba 50 tis. pracovníkov, čo predstavuje 7,38 pracovníka na 1 000 m³ spracovaného surového dreva. Zníženie ponuky pracovných miest spôsobí vyľudňovanie mnohých oblastí a ďalšie problémy pre samosprávy. 2. zníženie dostupností palivového dreva pre domácností. Mnoho domácností dnes používa palivové drevo ako jediný zdroj energie na vykurovanie. Vyhlásením rozsiahlych bezzásahových území, ktoré budú najmä na vidieku, bude problém pre mnoho domácností kúpiť palivové drevo, resp. jeho dovoz zo vzdialených oblastí bude finančne náročný a budú musieť prejsť na iný zdroj energie (napr. uhlie).</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje rámcový strategický dokument. Jedným z cieľov predkladateľov bolo jasné stanovenie cieľov a záväzkov pri jednotlivých témach, ktoré pomôžu určiť stav implementácie tejto stratégie. Ciele sú stanovené na základe rôznych smerníc na úrovni EÚ a ich transpozície do Slovenskej legislatívy, alebo vychádzajú z iných medzinárodných dohovorov a iných strategických materiálov. Ako príklad uvádzame cieľ do roku 2030 dosiahnuť 100 % pripojenie aglomerácií s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. Alebo zákon č.137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý definuje národné záväzky pre látky znečisťujúce ovzdušie. K tomuto zákonu bola vypracovaná Doložka vplyvov a príslušné analýzy vplyvov podľa Jednotnej metodiky. Environmentálna stratégia tak teda uviedla v jednom dokumente zväčša ciele, ktoré sú nastavené pre politiky životného prostredia v iných materiáloch. Pre úspešné naplnenie Stratégie bude nutné implementovať opatrenia do praxe pomocou zmien v legislatíve a iných strategických a koncepčných materiálov.</p>
-------------------	---	-----------------	-----------------	---

			<p>Máme za to, že práve zmeny v legislatívnych a nelegislatívnych materiáloch by mali kvantifikovať dopady na vybrané segmenty z Doložky vplyvov v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Do budúcnosti očakávame, že pripravované čiastkové stratégie, akčné plány a legislatívne zmeny na rezorte životného prostredia budú postupovať podľa Jednotnej metodiky.</p> <p>Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneneho zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách.</p> <p>Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie a ďalšie koncepčné materiály, ktoré boli schválené v</p>
--	--	--	---

				<p>nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.</p>
--	--	--	--	--

<p>NLC</p>	<p>Doložka vybraných vplyvov, bod 9. Vplyvy navrhovaného materiálu, riadok: Vplyvy na podnikateľské prostredie: "žiadne" zmeniť na "negatívne". Odôvodnenie: Predložený materiál "Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030" bude mať negatívne dopady na podnikateľské prostredie. Zvýšenie výmery bezzásahových území na 75% výmery národných parkov do roku 2030 bude mať negatívny dopad na lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel kvôli zníženiu produkcie surového dreva, ktoré predstavuje hlavný zdroj výnosov v lesnom hospodárstve a základnú surovinu pre drevospracujúci priemysel. Uvedený materiál bude mať negatívne dopady na malé a stredné podniky lesného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu. Dopady možno kvantifikovať v tejto výške: 1. zníženie výnosov subjektov lesného hospodárstva vo výške 90 mil. €. Zvýšenie bezzásahových území zo súčasných 60 tis. ha lesných pozemkov na 228 tis. ha bude znamenať zníženie výšky ťažby vo výške 810 tis. m3. Výnosy LH dosahujú v priemere 111,62 €/m3, čo predstavuje zníženie výnosov o 90 mil. €. V tomto prípade dôjde k zrušeniu lesných podnikov v bezzásahových územiach a hromadnému prepúšťaniu zamestnancov a strate pracovných miest najmä na vidieku. 2. zníženie výnosov subjektov drevospracujúceho priemyslu vo výške 325 mil. €. Tržby a výnosy drevospracujúceho priemyslu sú v priemere 444 €/m3 spracovaného surového dreva, čo by znamenalo pri scenári rozšírenia 5. stupňa ochrany na 75% výmery národných parkov, dopad na drevospracujúci priemysel vo výške 325 mil. € ako zníženie výnosov a tržieb drevospracujúceho priemyslu. Zvýšením výmery bezzásahových území by došlo k zníženiu ťažby surového dreva a jeho ponuky na domácom trhu a následne zvýšenia ceny surového dreva na domácom trhu, čo</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje rámcový strategický dokument. Jedným z cieľov predkladateľov bolo jasné stanovenie cieľov a záväzkov pri jednotlivých témach, ktoré pomôžu určiť stav implementácie tejto stratégie. Ciele sú stanovené na základe rôznych smerníc na úrovni EÚ a ich transpozície do Slovenskej legislatívy, alebo vychádzajú z iných medzinárodných dohovorov a iných strategických materiálov. Ako príklad uvádzame cieľ do roku 2030 dosiahnuť 100 % pripojenie aglomerácií s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. Alebo zákon č.137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý definuje národné záväzky pre látky znečisťujúce ovzdušie. K tomuto zákonu bola vypracovaná Doložka vplyvov a príslušné analýzy vplyvov podľa Jednotnej metodiky. Environmentálna stratégia tak teda uviedla v jednom dokumente zväčša ciele, ktoré sú nastavené pre politiky životného prostredia v iných materiáloch. Pre úspešné naplnenie Stratégie bude nutné implementovať opatrenia do praxe pomocou zmien v legislatíve a iných strategických a koncepčných materiálov.</p>
-------------------	---	-----------------	-----------------	---

	<p>by bolo pre mnohé podniky drevospracujúceho priemyslu likvidačné. Malé drevospracujúce prevádzky v bezzásahových územiach a ich okolí by pravdepodobne úplne zanikli kvôli problému so surovinou. 3. Náklady na vybudovanie kamerových systémov na každom manipulačnom sklade s drevom. 4. Náklady na vybavenie všetkých nákladných aut prevážajúcich drevo GPS a náklady na zaznamenávanie údajov o prevážanom dreve.</p>		<p>Máme za to, že práve zmeny v legislatívnych a nelegislatívnych materiáloch by mali kvantifikovať dopady na vybrané segmenty z Doložky vplyvov v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Do budúcnosti očakávame, že pripravované čiastkové stratégie, akčné plány a legislatívne zmeny na rezorte životného prostredia budú postupovať podľa Jednotnej metodiky. Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneneho zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách. Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie a ďalšie koncepčné materiály, ktoré boli schválené v</p>
--	---	--	---

				<p>nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.</p>
--	--	--	--	--

<p>NLC</p>	<p>Doložka vybraných vplyvov, bod 9. Vplyvy navrhovaného materiálu, riadok: Vplyvy na rozpočet verejnej správy: "žiadne" zmeniť na "negatívne". Odôvodnenie: Predložený materiál "Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030" bude mať negatívne dopady na rozpočet verejnej správy. Zvýšenie výmery bezzásahových území na 75% výmery národných parkov do roku 2030 bude mať tieto dopady na rozpočet verejnej správy kvôli zníženiu produkcie lesného hospodárstva (zníženie ťažby surového dreva o -810 tis. m3) a drevospracujúceho priemyslu (pokles spotreby domáceho surového dreva): 1. Výpadok daní (dane z pridanej hodnoty, dane z príjmu FO a PO, dane z nehnuteľností, ostatných daní) vo výške 36,3 mil. € ročne – dopady na štátny rozpočet a rozpočet samosprávy. Odvedené dane v lesnom hospodárstve predstavujú zhruba 7,14 € na 1 m3 ťažby surového dreva a v drevospracujúcom priemysle 41,84 € 1 m3 spracovaného surového dreva. 2. Výpadok sociálnych a zdravotných odvodov vo výške 28,8 mil. € ročne. Sociálne a zdravotné odvody v lesnom hospodárstve predstavujú zhruba 7,28 € na 1 m3 ťažby surového dreva a v drevospracujúcom priemysle 31,34 € 1 m3 spracovaného surového dreva. 3. Náklady na náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania lesov neštátnym vlastníkom lesov vo výške 15 mil. € ročne. V roku 2016 vyplatilo MŽP SR náhrady vo výške 4,59 mil. €, resp. v roku 2017 vo výške 3,21 mil. €, čo predstavuje 344,56 €/ha. Zvýšenie bezzásahových území zo súčasných 60 tis. ha lesných pozemkov na 228 tis. ha bude znamenať značne vyššie nároky na štátny rozpočet vo forme náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania lesov. 4. Náklady na ochranné a obranné opatrenia v ochranných pásmach bezzásahových území. Náklady na ochranné a obranné opatrenia v ochranných</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje rámcový strategický dokument. Jedným z cieľov predkladateľov bolo jasné stanovenie cieľov a záväzkov pri jednotlivých témach, ktoré pomôžu určiť stav implementácie tejto stratégie. Ciele sú stanovené na základe rôznych smerníc na úrovni EÚ a ich transpozície do Slovenskej legislatívy, alebo vychádzajú z iných medzinárodných dohovorov a iných strategických materiálov. Ako príklad uvádzame cieľ do roku 2030 dosiahnuť 100 % pripojenie aglomerácií s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. Alebo zákon č.137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý definuje národné záväzky pre látky znečisťujúce ovzdušie. K tomuto zákonu bola vypracovaná Doložka vplyvov a príslušné analýzy vplyvov podľa Jednotnej metodiky. Environmentálna stratégia tak teda uviedla v jednom dokumente zväčša ciele, ktoré sú nastavené pre politiky životného prostredia v iných materiáloch. Pre úspešné naplnenie Stratégie bude nutné implementovať opatrenia do praxe pomocou zmien v legislatíve a iných strategických a koncepčných materiálov.</p>
-------------------	---	-----------------	-----------------	---

	<p>pásmach boli vo v roku 2017 výške 474 tis. €, čo predstavuje 32,69 €/m³ asanačnej ťažby. Rozšírenie bezzásahových území bude znamenať značne vyššie nároky na štátny rozpočet vo forme nákladov na ochranné a obranné opatrenia v ochranných pásmach bezzásahových území.</p>		<p>Máme za to, že práve zmeny v legislatívnych a nelegislatívnych materiáloch by mali kvantifikovať dopady na vybrané segmenty z Doložky vplyvov v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Do budúcnosti očakávame, že pripravované čiastkové stratégie, akčné plány a legislatívne zmeny na rezorte životného prostredia budú postupovať podľa Jednotnej metodiky.</p> <p>Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneneho zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách.</p> <p>Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie a ďalšie koncepčné materiály, ktoré boli schválené v</p>
--	---	--	---

				<p>nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.</p>
--	--	--	--	--

<p>NLC</p>	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „13.2 Viest' k zodpovednej výrobe, spotrebe a ochrane prírody neformálnym vzdelávaním“, str. 41, za druhý odsek vložiť nový text: "V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zlepši podpora realizácie aktivít lesnej pedagogiky lesníckymi inštitúciami na školách a pre širokú verejnosť. Lesnú pedagogiku, ako zážitkové učenie o lese, využívajúce interaktívne metódy a didaktické hry a približujúce prírodné zákonitosti v lese a lesníctve, v súčasnosti zabezpečuje po celom Slovensku viac ako 330 certifikovaných lesných pedagógov – pracovníkov lesníckych inštitúcií. Vďaka vzdelávacím aktivitám lesnej pedagogiky sa verejnosť dozvie o princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a získa informácie o výhodách používania výrobkov z dreva, drevnej biomasy a produktov z obnoviteľných zdrojov v porovnaní napríklad s produktmi z plastov." Odôvodnenie: Význam lesnej pedagogiky (LP) ako súčasť environmentálneho vzdelávania podčiarkuje aj prehlásenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ktoré odporúča školám zapájať sa do aktivít LP. V súčasnej dobe environmentálne vzdelávanie formou LP predstavuje funkčný nástroj, ktorý zabezpečuje činnosť pre rôzne cieľové skupiny a tým naplňa ciele priblížiť vzdelávanie rôznym vekovým skupinám na celom území Slovenska. Užšia spolupráca medzi MŽP SR a MPRV SR v tejto oblasti by prispela k efektívnemu využitiu finančných prostriedkov a hlavne by zabezpečila ciele environmentálneho vzdelávania.</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva. Podobné detailné sektorové texty patria do rezortných vzdelávacích stratégií a nie do základnej nadstavbovej Envirostratégie 2030.</p>
-------------------	---	-----------------	-----------------	---

NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.1 Zastaviť stratu biodiverzity“, str. 11 a str. 12 - kapitolu prepracovať. Odôvodnenie: Kapitola sa príliš jednostranne zameriava na chránené územia, pričom priame opatrenia na ochranu druhov a biotopov pred vplyvom napr. klimatickej zmeny, ktorá bude možno najväčším ohrozením biodiverzity, je tu úplne opomenutá.	Z	N	Rozpor pretrváva. Kapitola bola čiastočne prepracovaná na základe ostatných vecných pripomienok. Zmene klímy sa venuje kapitola 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov. V rámci nej je uvedené aj uprednostňovanie zelených riešení, ktoré by pomohli aj chrániť druhy a biotopy pred zmenou klímy. Pripomienkujúci subjekt považoval pripomienku za neakceptovanú aj po vysvetlení na rozporovom konaní.
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.1 Zastaviť stratu biodiverzity“, str. 11, druhý odsek, vetu: "Implementuje sa program obnovy mokradí a ich ekosystémových služieb na základe participácie všetkých dotknutých strán." spresniť. Odôvodnenie: Žiadame zverejniť program obnovy mokradí, keďže sa má implementovať, je k dispozícii, no nie je uvedený v bibliografii.	Z	N	Rozpor pretrváva. Program starostlivosti o mokrade ako aj Akčný plán pre mokrade je dostupný na stránke MŽP SR. Veta hovorí o napĺňaní týchto dokumentov prostredníctvom obnovy mokradí v súvislosti s napĺňaním záväzkov SR v rámci Ramsarského dohovoru.
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, druhý odsek, veta: "Najviac zachované prirodzené biotopy bez potreby aktívnej starostlivosti budú zahrnuté v tzv. bezzásahových územiach." doplniť text o tom, že najprv budú vypracované metodiky, vrátane merateľných kritérií na zaradovanie biotopov do bezzásahových a manažovaných území.	Z	N	Rozpor pretrváva. Vypracovanie metodiky a jej obsah by malo byť súčasťou implementácie Envirostratégie, nie samotného strategického dokumentu.

NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, prvý odsek, vetu: "Dosiahne sa optimalizácia systému chránených území." doplniť o „z hľadiska ich prírodoochranej a ekonomickej efektivity, ako aj z hľadiska sociálnych požiadaviek miestnych komúní“, celá doplnená veta znie: „Dosiahne sa optimalizácia systému chránených území z hľadiska ich prírodoochranej a ekonomickej efektivity, ako aj z hľadiska sociálnych požiadaviek miestnych komúní“ Odôvodnenie: Veta je príliš nejednoznačná – nie je jasné, o akú optimalizáciu má ísť.	Z	N	Rozpor pretrváva. Vzhľadom na to, že celý proces prehodnocovania chránených území bude prebiehať prostredníctvom odbornej diskusie zainteresovaných subjektov, považujeme za vhodné, aby hľadiská, ktoré budú brané do úvahy boli stanovené až v rámci nej.
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, prvý odsek, vo vete: "Do roku 2030 bude s cieľom účinnej ochrany prírody celá sústava chránených území prehodnotená za účasti všetkých zainteresovaných subjektov a na základe najlepšej praxe, kritérií IUCN a lokálnych potrieb." a tretí odsek, vo vete: "Národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park." vypustiť obe zmienky o IUCN. Odôvodnenie: Kritériá IUCN (v Stratégii chýba referencia) sú kritériami medzinárodnej mimovládnej organizácie, slúžiace na zaraďovanie chránených území do medzinárodných kategórií za účelom ich vzájomného porovnávania. Samotná IUCN vystríha pred ich zneužívaním na stanovovanie manažmentu alebo ako argument na vynucovanie si zosúladenia manažmentu nejakého chráneného územia s jeho názvom. Naopak, IUCN odporúča stanoviť manažment CHÚ podľa jeho potrieb a podľa výsledkov negociácie s dotknutými subjektmi, a až potom posúdiť, či takýto manažment zodpovedá niektorej	Z	N	

	<p>kategórii! Nie je závadou ak nezodpovedá, len potom územie nesmie byť v danej kategórii reportované. IUCN vo svojich dokumentoch priamo uvádza, že názov národný park smie byť používaný pre územia všetkých kategórií IUCN. Navyše, parky IUCN kategórie II sú vhodné skôr pre krajiny s rozsiahlou divočinou.</p>			
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.4 Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby“, str. 13, kapitolu prepracovať. Odôvodnenie: Kapitola je príliš stručná, jednostranná a nezodpovedá nadpisu. Úplne v nej chýba zmienka o tom, že podstatnou súčasťou ekosystémových služieb (ES) sú tzv. poskytujúce (provisioning) služby a že práve tieto sú ohodnotené trhovými cenami, zatiaľčo ohodnotenie väčšiny ostatných ES je problematické a často len špekulatívne, nezaložené na trhu a dopyte.</p>	Z	N	<p>Rozpor pretrváva. Do kapitoly bola pridaná nová veta, ktorá sa venuje konkrétnejšiemu ohodnoteniu netrhových ekosystémových služieb: "Platby za ekosystémové služby vytvoria dostatočnú motiváciu na ich zachovávanie." Pripomienkujúci subjekt takéto vyhodnotenie nepovažoval za postačujúce.</p>
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.5 Vytvoriť a uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“, str. 14, prvý odsek, veta: "V koncepte budú na základe odporúčaní expertov z Infra Eco Network Europe zahrnuté aj tzv. bezcestné územia v krajine, ktoré sú nevyhnutné pre zachovanie druhov a biotopov vyžadujúcich rozsiahlejšie nenarušené plochy." Vetu vypustiť. Odôvodnenie: IENE je iba „sieťou expertov“ a teda nejde o nijakú relevantnú organizáciu (IENE dokonca ani systematicky nepokrýva Európu, či iný región, členstvo v nej</p>	Z	N	<p>Rozpor pretrváva. IENE síce predstavuje len sieť expertov, no toto odporúčanie je v súlade so záväzkami v Európskom dohovore o krajine, preto považujeme za dôležité ho v texte ponechať. Zároveň nepovažujeme za opodstatnené konštatovanie, že vytváranie bezcestných území nebolo medzirezortne prerokované. Aj toto pripomienkové konanie predstavuje možnosť na takúto diskusiu.</p>

	<p>pomerne náhodilé) za Slovensko je členom ŠOP SR, takže nie vhodné sa na ňu odvolávať v oficiálnom dokumente ako na autoritu. Vytváranie „bezcestných území“ nebolo doteraz na Slovensku medzirezortne prerokované. Iniciatíva je nejasná – aké veľké majú byť tie územia? Pokiaľ malé, tak také na Slovensku už máme, pokiaľ rozsiahlejšie, šlo by o mimoriadne ambiciózny projekt. Upozorňujeme, že cesty sú veľmi významné pre prírodu blízke obhospodarovanie lesov, ktoré táto stratégia údajne podporuje. Nenahraditeľné sú aj z hľadiska požiarnej bezpečnosti. Takéto územia sa majú vytvárať v menej členitých oblastiach, kde sú zhoršené možnosti migrácie zveri. Cesty sú hojne využívané aj Štátnou ochranou prírody pre plnenie jej úloh. Tvrdenie, že bezcestné územia sú nevyhnutné pre zachovanie akéhokoľvek biotopu alebo druhu považujeme za nepodložené a vymyslené.</p>			
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, posledný odsek, veta: "Viac ako tretina stromov na Slovensku je vo vysokom stupni defoliácie, kedy je aspoň štvrtina ich listov poškodená." Navrhujeme uvádzať podiel stromov v stupni poškodenia 3-4 t.j. silne poškodených a odumretých a nie 2-4 ako je uvádzané. Alternatívne: parameter „defoliácia stromov“ navrhujeme nahradiť parametrom „podiel náhodných ťažieb“, ktorý podstatne lepšie vystihuje aktuálne problémy poškodzovania lesov. Odôvodnenie: Podľa metodiky ICP Forests stupeň poškodenia 2 predstavujú stromy stredne defoliované so stratou asimilačných orgánov 26-60 %. Stupeň poškodenia 3 predstavujú stromy silne defoliované so stratou asimilačných orgánov 61-99 %. Samotné označenie najbežnejšieho stredného stupňa defoliácie za „vysoký stupeň defoliácie“ je zavádzajúce. Z podrobnejšieho rozboru zastúpenia stromov v</p>	Z	N	<p>Rozpor pretrváva. Údaje o defoliácii sú prevzaté od SAŽP, ktorá to presne takto vykazuje (2-4) a za tento indikátor vykazuje aj porovnanie so zahraničím. SAŽP konštatuje: "Základným prvkom hodnotenia zdravotného stavu drevín je vizuálne hodnotenie stavu korún stromov, konkrétne straty asimilačných orgánov (odlístenie - defoliácia). Rozhodujúci je podiel stromov v stupňoch 2 – 4, teda s defoliáciou väčšou ako 25 % (stromy s nižšou defoliáciou sa považujú za zdravé)."</p>

	<p>10 % defoliačných triedach každoročne publikovaných v správach o výsledkoch monitoringu zdravotného stavu lesov Slovenska navyše vyplýva, že väčšina stromov zaradených v strednom stupni poškodenia 2-4 má defoliáciu 30 až 40 % t.j. sú na spodnej hranici intervalu. Takáto úroveň defoliácie je podľa publikovaných vedeckých prác fyziologicky nelimitujúca, a môžu ju mať aj úplne zdravé stromy.</p>			
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, posledný odsek, z vety: "Medzi hlavné činitele nepriaznivého zdravotného stavu slovenských lesov patria zmena klímy a s ňou spojené výkyvy počasia (najmä vietor), podkôrny hmyz a vplyv človeka, činnosťou ktorého sú na mnohých miestach vekovo a druhovo málo diverzifikované, a tým pádom väčšinou zraniteľné, lesy." vypustiť časť: "a vplyv človeka, činnosťou ktorého sú na mnohých miestach vekovo a druhovo málo diverzifikované, a tým pádom väčšinou zraniteľné, lesy." Odôvodnenie: Silne poškodené sú nielen umelo založené hospodárske lesy (najmä smrečiny), ale aj pralesy a prírodné lesy v rezerváciách, ako aj ochranné lesy, kde sa v minulosti takmer nehospodárilo. To poukazuje aj na iné, subjektívne dôvody nepriaznivého zdravotného stavu lesov, vrátane nekompetentných rozhodnutí orgánov ochrany prírody. Pomerne veľký rozsah takýchto lesov je práve v národných parkoch. Ak by sa teda mal hodnotiť vplyv človeka, bolo by nevyhnutné uviesť aj skutočnosť, že z rôznych dôvodov (najmä z dôvodu ochrany prírody) sa často nezabezpečilo včasné a dôsledné vykonanie ochranných opatrení v lesoch, a aj preto sme v súčasnosti</p>	Z	N	<p>Rozpor pretrváva. Je nespochybniteľné, že človek má tiež podiel na nepriaznivom stave slovenských lesov a to či už prenesene cez zmenu klímy, alebo cez vysádzanie nevhodných druhov drevín, často monokultúr, ktoré sú labilnejšie a menej odolné voči vetru alebo podkôrnemu hmyzu. Možno sa sporiť o to, čo má na tento stav väčší vplyv, no vplyv človeka vylúčiť nemožno.</p>

	svedkami vôbec najväčšieho premnoženia podkôrneho hmyzu (najmä lykožrúta smrekového) v lesoch Slovenska v známej histórii.			
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, predposledný odsek, veta: "Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva." Vetu vypustiť a nahradiť textom, ktorý je uvedený aj v zásadnej pripomienke k predchádzajúcej vete, navrhovaný text: "Intenzita ťažby dreva sa od roku 2005 zvýšila najmä z dôvodu zvyšovania ťažbových možností lesov v dôsledku zvyšujúceho sa podielu porastov vyššieho (rubného) veku, ako aj z dôvodu veľkého rozsahu náhodných ťažieb spôsobených škodlivými činiteľmi.“. Odôvodnenie: Posledná časť vety je nepravdivá a zavádzajúca, pretože nikto nepreukázal „nelegálny výrub dreva“ ako príčinu zvyšovania ťažby dreva na Slovensku. Odkaz uvedený v texte sa vôbec netýka „nelegálneho výrubu dreva“, ale nasledovného: „Európska komisia vyzýva Slovensko, aby zintenzívnilo úsilie na dosiahnutie súladu s právnymi predpismi EÚ na boj proti obchodovaniu s nezákonne vyťaženým drevom. V nariadení EÚ o dreve [EUTR, nariadenie (EÚ) č. 995/2010] sa zakazuje	Z	N	Je nespochybniteľné, že na Slovensku sa deje aj nelegálny výrub, o čom sa možno sporiť je intenzita tohto problému. Preto sme navrhli kompromisnú formuláciu: "Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít ako dôsledok pôsobenia rôznych faktorov (vietor, sucho, hmyz alebo huby), ale aj v menšej miere nelegálna ťažba." Pripomienkujúci subjekt s navrhovanou formuláciou nesúhlasil.

	<p>uvádzanie nelegálne vyťaženého dreva na európsky trh a stanovujú sa povinnosti hospodárskych subjektov, ktoré po prvýkrát uvádzajú drevo a výrobky z dreva na vnútorný trh EÚ, ako aj povinnosti obchodníkov. Slovensko malo toto nariadenie v plnej miere implementovať do vnútroštátnych právnych predpisov do 3. marca 2013.</p>			
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, v tabuľke na str. 18, tretí riadok: "Defoliácia stromov" navrhujeme uvádzať podiel stromov v stupni poškodenia 3-4 t.j. silne poškodených a odumretých a nie 2-4 ako je uvádzané. Alternatívne: parameter „defoliácia stromov“ navrhujeme nahradiť parametrom „podiel náhodných ťažieb“, ktorý podstatne lepšie vystihuje aktuálne problémy poškodzovania lesov. Odôvodnenie: Termín nie je vhodne zvolený, keďže ide o podiel stromov v stupni poškodenia 2 až 4 podľa metodiky ICP Forests t. j. stromy stredne defoliované so stratou asimilačných orgánov 26-60 %, silne defoliované (61-99 %) a stromy odumreté (100 %). Na Slovensku sa v rámci monitoringu pri hodnotení defoliácie ako etalón využíva referenčný strom s 0 % defoliáciou bez ohľadu na lokálne podmienky. Vo viacerých krajinách v zahraničí sa ako etalón t.j. strom s 0 % defoliácia určuje lokálne najlepší strom. Uvedený rozdiel v metodike pri určení etalónu (absolútny vs. lokálny referenčný strom s 0 % defoliáciou) spôsobuje 5 až 10 % rozdiely medzi krajinami pri hodnotení defoliácie stromov. Záver: Dôvodom vyššieho zastúpenia</p>	Z	N	<p>Rozpor pretrváva. Údaje o defoliácii sú prevzaté od SAŽP, ktorí to presne takto vykazujú (2-4) a za tento indikátor vykazujú aj porovnanie so zahraničím. SAŽP konštatuje: "Základným prvkom hodnotenia zdravotného stavu drevín je vizuálne hodnotenie stavu korún stromov, konkrétne straty asimilačných orgánov (odlístenie - defoliácia). Rozhodujúci je podiel stromov v stupňoch 2 – 4, teda s defoliáciou väčšou ako 25 % (stromy s nižšou defoliáciou sa považujú za zdravé)."</p>

	stromov v defoliačnom stupni 2 až 4 na Slovensku sú najmä vyššie uvedené metodické rozdiely v hodnotení defoliácie.			
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva“, str. 19, prvý odsek, veta: "Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny." Za zásadné považujeme doplniť text: „Ciele ochrany budú dosahované spoluprácou ochrany prírody s vlastními lesa na báze dobrovoľnosti a zmluvnej spolupráce.“ Odôvodnenie: V stratégii chýba akákoľvek zmienka o ujme za obmedzenie bežného hospodárenia v lesoch, aj keď táto je zakotvená v platnej legislatíve (napr. §61 zákona o ochrane prírody). Metodologické a procesné dopracovanie inštitútu náhrad a zmluvnej ochrany je pritom základom úspechu pri dlhodobom a nekonfliktnom dosahovaní cieľov ochrany prírody v lesoch.	Z	N	Rozpor pretrváva. V stratégii sa píše: "Vlastníci, resp. obhospodarovatelia lesov budú naďalej motivovaní na prechod k prírode blízkeho hospodáreniu." Konkrétne opatrenia budú rozpracované v nadväzných akčných plánoch.

<p>NLC</p>	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva“, str. 19, prvý odsek, vetu: "Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny." vypustiť. Odôvodnenie: Ide o unáhlenú, s nikým neprerokovanú iniciatívu. Plánovanie v lesoch, jeho organizovanie a financovanie je v kompetencii MPRV SR a je upravené platnou legislatívou. Správy chránených území spravidla nedisponujú potrebnými údajmi o výskyte druhov v jednotlivých porastoch a nedisponujú ani kapacitami na prerokovanie svojich návrhov s vyhotoviteľmi plánu, s lesnými hospodármi a s vlastníkmi lesa. V zásade je možné zapracovať do PSL ľubovoľný pokyn alebo informáciu, akákoľvek zmena štruktúry je však finančne náročná, pokiaľ požiadavka prekračuje rámec zákona, je nevyhnutné ju prerokovať. Unáhlené splnenie tejto požiadavky by pravdepodobne úplne znefunkčnilo aj ŠOP SR, aj štátnu správu, aj kancelárie súkromných vyhotoviteľov PSL.</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva. Text zmenený nasledovne:</p> <p>„Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov vzťahujúce sa k starostlivosti o lesné porasty, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny. Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené.“</p> <p>Nemyslíme si, že to znefunkční ŠOP SR. Práve naopak. Z pohľadu ochrany prírody je dôležité najmä, aby boli požiadavky organizácie ochrany prírody v PSL uvedené a aby tam boli uvedené v plnom znení ako záväzné kritérium/ukazovateľ/povinnosť/limit pre každú JPRL. Tie tam totiž môžu byť uvedené iba čiastočne alebo niekde vo všeobecných častiach alebo ako nejaká nezáväzná informácia (nie všetko, čo je v PSL, je pre obhospodarovateľa záväzné).</p>
-------------------	---	-----------------	-----------------	--

<p>NLC</p>	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek“, str. 19, veta: "Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov." Upresniť, o aký les sa jedná, vypustiť zbytočnú zmienku o prirodzenej obnove, prípadne vypustiť celú zbytočnú vetu. Odôvodnenie: Väčšina lesov Slovenska predstavuje lesy dostupné pre dodávky dreva. Bez bližšej špecifikácie, že sa jedná o lesy v piatom stupni ochrany je teda veta v rozpore s platnou legislatívou. Treba však dodať, že ide o zbytočnú informáciu (v piatom stupni ochrany sú ekosystémy vždy ponechané na samovývoj) a zbytočná je teda aj zmienka o prirodzenej obnove lesa (iná obnova tam nie je možná a prirodzenú obnovu je v nich zakázané podporovať).</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Rozpor pretrváva aj napriek preformulovaniu textu nasledovne: "V bezzásahových územiach bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku v súvislosti s ťažbou dreva. Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov. Bude zavedená účinná ochrana existujúcich porastov v brehovom pásme vodných tokov a zároveň bude zakázaný neprimeraný výrub drevín, ktorý môže ohroziť vodozádržnú schopnosť krajiny. Ťažba dreva v chránených územiach, v ktorých sa bude uplatňovať aktívny manažment, s výnimkou lesov hospodárskych, sa bude realizovať v súlade s požiadavkami ochrany druhov a biotopov definovanými v dokumentácii ochrany prírody. Na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie.."</p> <p>Vetu nepovažujeme za zbytočnú.</p>
-------------------	--	-----------------	-----------------	--

				Špecifikuje pojem bezzásahovosť, čo predíde nesprávnym interpretáciám.
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „6.5 Predchádzať a zmierňovať dopady zmeny klímy pomocou ochrany ekosystémov a ich služieb“, str. 25. Celú kapitolu treba dopracovať. Odôvodnenie: Kapitola vôbec nezmieňuje význam výrobkov dreva pre predĺženie doby uloženia uhlíka, význam energie z dreva ako náhrady fosílnych palív, nízke emisie CO2 pri výrobe výrobkov z dreva (oproti výrobe z iných materiálov) a pod. Kapitola je príliš nekonkrétna a neprepojená	Z	N	Príliš konkrétne formulácie. Význam rôznych výrobkov, postupov a technológií pre ukladanie uhlíka patrí do sektorových klimatických stratégií a nie Envirostratégie.

	s kapitolami o lesoch alebo o prehodnocovaní sústav chránených území.			
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „7.3 Predchádzať škodám riešením príčin povodní“, str. 27, prvý odsek, vetu: "Vývoj posledných desaťročí, spolu so zhutňovaním poľnohospodárskej pôdy, jej nevhodným obhospodarovaním a nevhodnými zásahmi v lesoch, spôsobil, že voda počas zrážok veľmi rýchlo odteká z krajiny." vypustiť. Odôvodnenie: Tvrdenie nie je v texte podložené a nezodpovedá realite. Navyše termín „odteká z krajiny“ je neodborný – kam odteká?	Z	N	Nevhodné obhospodarovanie pôdy a lesov je často príčinou rýchleho odtoku vody. Neexistuje dôvod uvedenú vetu vypustiť.
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „8.1 Zásahy v krajine plánovať s ohľadom na ochranu pred nedostatkom vody“, str. 28, prvý odsek, vetu: "V lesnej krajine sa bude využívať prirodzený potenciál lesa na zadržiavanie vody a dôsledne sa bude dbať na kontrolu a vynucovanie opatrení eliminujúcich odtok vody z lesov." vypustiť. Odôvodnenie: Veta je neodborná a do kapitoly „Zásahy v krajine plánovať s ohľadom na ochranu pred nedostatkom vody“ sa nehodiaca. „Prirodzený potenciál lesa na zadržiavanie vody“ môže zadržať len tú vodu, ktorá vo forme zrážok spadne. Zadržaná voda však neostane uskladnená na ďalšie použitie. Časť z nej (rádovo desiatky percent z ročného úhrnu zrážok), sa odparí skôr ako dopadne na povrch pôdy. Z vody infiltrovanej do pôdy je ďalšia časť (opäť desiatky percent) spotrebovaná rastlinami a odparená späť do atmosféry. Len zvyšok sa dostáva do zásob podzemnej vody a preniká do vodných tokov (ak je cieľom naplniť rezorvoáre vody a priehrady, tak	Z	N	Neodôvodnená pripomienka, les má potenciál zadržať vodu spadnutú v podobe zrážok. Neakceptuje sa

	<p>zabezpečenie prietokov môže byť rozhodujúca požiadavka). Text poukazuje asi na spomalenie povrchového odtoku vody, treba však povedať, že tento je v lesoch pomerne zanedbateľný a väčšina vody odtekajúca vodnými tokmi sa do nich dostáva podpovrchovým odtokom. V prípade sucha sa do potokov nebude mať čo dostávať, k čomu aj dochádza. Preto je v lesoch potrebné adaptovať ich na suchu zmenami drevinového zloženia, v prípade najhorších scenárov aj znížením hustoty porastov, využitím agrolesníckych systémov (pastva v lese napr. môže znížiť spotrebu vody vegetáciou).</p>			
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Inštitucionálny rámec“, str. 46, prvý bod: "§ V oblasti pôdohospodárstva a lesného hospodárstva pretrvávajú nejasnosti medzi ochranou biotopov chránených území, ktoré má v kompetencii Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a hospodárskym využitím lesov, ktoré má v kompetencii Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR). V chránených územiach by mala byť prioritou ochrana biodiverzity a podpora ekoturizmu. Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov v tých istých územiach bráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených oblastí." Bod prepracovať. Odôvodnenie: požaduje retroaktivitu. Chránené územia na Slovensku boli vyhlasované za určitého stavu legislatívy, často aj s prísľubom, že dopady na lesné hospodárstvo nebudú veľké. Vďaka tomuto má Slovensko nadpriemerne veľa lesov v chránených územiach a jednotlivé národné parky a CHKO, ako aj CHVÚ, sú v porovnaní s inými stredo európskymi krajinami značne veľké. Pokiaľ by požiadavky na reštrikciu hospodárenia boli v čase vyhlasovania veľkoplošných CHÚ také, aké sa objavujú dnes,</p>	Z	N	<p>Nesúhlasíme s tvrdením, že opatrenie požaduje retroaktivitu. Tvrdenie nie je ničím podložené.</p>

	<p>boli by vyhlasované územia určite menšie. Túto infláciu CHÚ si spôsobila ochrana prírody sama. Teraz si treba uvedomovať, že retroaktívne sprísnenie ochrany nie je možné bez opätovného prehodnotenia každého vyhláseného územia.</p>			
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Najväčšie výzvy životného prostredia SR“, str. 7, druhý odsek, veta: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov." Doplniť odôvodnenie, prečo medzi najväčšie problémy bola zaradená aj ochrana lesných ekosystémov. Odôvodnenie: V prípade odpadov a kvality ovzdušia sa takéto odôvodnenie uvádza. Žiadame uviesť dôvody, kvôli ktorým sa ochrana (podľa nášho návrhu ak, tak ohrozenie) lesných ekosystémov zaraďuje medzi tri najväčšie problémy životného prostredia Slovenska. Graf na tej istej strane na rozdiel od odpadov a kvality ovzdušia nič podobné nenaznačuje, naopak indikuje že v oblasti „Lesy“ sme nad priemerom krajín EU resp. OECD.</p>	Z	N	<p>Text vo vyhodnotení MPK upravený nasledovne: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadového hospodárstva, kvalitu ovzdušia a ochranu biotopov a druhov hlavne v lesných, lúčnych a mokrad'ových ekosystémoch."</p> <p>Graf bol odstránený. Návrh zmeny textu v druhom odseku nebol akceptovaný na základe vysvetlenia, ktoré bolo pridané do textu.</p> <p>Bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy:</p> <p>"Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít (ako</p>

				<p>napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."</p>
--	--	--	--	---

NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Najväčšie výzvy životného prostredia SR“, str. 7, druhý odsek, veta: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov." Vo vete slovné spojenie „ochranu lesných ekosystémov“ nahradiť slovným spojením „ohrozenie lesných ekosystémov škodlivými činiteľmi“; alternatívne: Vetu navrhujeme upraviť nasledovne: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať odpadový manažment, kvalitu ovzdušia a udržateľné hospodárenie na pôde.“ Odôvodnenie: Formulácia „ochrana lesných ekosystémov" je v uvedenom kontexte nejednoznačná a zavádzajúca. Mohla by vzbudzovať dojem, že ide o nedostatočnú výmeru lesa v chránených územiach alebo napr. o nedostatočnú ochranu pred nejakou nelegálnou činnosťou. Ak spracovatelia dokumentu považujú za jeden z najväčších súčasných problémov životného prostredia ochranu lesných ekosystémov, dovoľujeme si pripomenúť, že k najväčším súčasným problémom životného prostredia na Slovensku nepochybne patrí aj veľký podiel aktuálne uplatňovaného veľkoplošného monokultúrneho systému pestovania niekoľkých plodín na poľnohospodárskej pôde. Podľa významných odborníkov je takýto systém hospodárenia na pôde dlhodobu neudržateľný a preto odporúčame „ochranu lesných ekosystémov“ nahradiť širšie koncipovaným termínom zahŕňajúcim celé pôdohospodárstvo (vrátane lesníctva).</p>	Z	N	<p>Text vo vyhodnotení MPK upravený nasledovne: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadového hospodárstva, kvalitu ovzdušia a ochranu biotopov a druhov hlavne v lesných, lúčnych a mokradových ekosystémoch."</p> <p>Graf bol odstránený. Návrh zmeny textu v druhom odseku nebol akceptovaný na základe vysvetlenia, ktoré bolo pridané do textu.</p> <p>Bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy:</p> <p>"Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít (ako napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."</p>
NLC	<p>Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov“, str. 8, prvý odsek, slovné spojenie: "vysoká kvalita vody, lesov,</p>	Z	N	<p>Rozpor pretrváva. Jedná sa o jednododkový úvod pre nasledujúcich päť kapitol, dané ciele sú v nich širšie rozvedené a špecifikované. Pre stručný</p>

	pôdy, " Slovné spojenie vypustiť, alebo nahradiť adresnejším. Odôvodnenie: Nie je jasné, čo sa myslí pod „vysokou kvalitou lesov" alebo "vysokou kvalitou pôdy", u vody je to jasnejšie.			úvod do problematiky považujeme citovaný text za dostatočný.
NLC	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitoly: "Zelené hospodárstvo"; "10 Smerom k obehovému hospodárstvu"; "10.1 Podporovať obehovú ekonomiku" str. 32 a str. 33. Prepracovať. Odôvodnenie: V kapitolách absentujú zmienky o význame využívania dreva a výrobkov z neho pre obehovú (resp. zelenú) ekonomiku. Drevo patrí medzi najzelenšie materiály, predstavuje napr. ekologickejšiu náhradu plastov, kovov a pod., jeho výroba je energeticky nenáročná, s malo uhlíkovou stopou, s možnosťou kaskádového využitia výrobkov, konečný odpad je biodegradovateľný alebo energeticky využiteľný.	Z	N	Rozpor pretrváva. Nespochybnujeme viaceré pozitívne vlastnosti dreva ako materiálu, aj keď je diskutabilné, aký by malo dopad na životné prostredie jeho vyššie využívanie a teda vyššia ťažba. Každopádne jadro zaostávania Slovenska v obehovej ekonomike leží inde, a preto sa kapitola zameriava na iné oblasti a po vzore zahraničia uplatňuje iné opatrenia.
SLsK	• Kap. 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity (str. 13): „Výskum v chránených oblastiach sa bude realizovať v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a tretím sektorom.“ Ochrana prírody dlhodobo ignoruje (podceňuje) postavenie vlastníkov a správcov pozemkov pri zabezpečovaní záujmov ochrany prírody aj pri výskume, čo je zarážajúce, lebo užívatelia pozemkov majú najväčší vplyv a najväčší potenciál priamo skúmať a zabezpečiť zachovanie predmetu ochrany prírody. Skutočnosť, že spolupráca medzi ochranou prírody a užívatel'ami pozemkov nefunguje sa odráža aj na neochote vlastníkov pozemkov prijímať neodkonzultované direktívne príkazy zo strany ochrany prírody. Pokiaľ si zástupcovia ochrany prírody nevedomia, že užívatel' pozemkov musí byť partner, nie nepriateľ (so všetkým čo k tomu patrí) v presadzovaní záujmov ochrany prírody, tak nemožno očakávať	Z	N	Za uvedenú vetu bolo pridané: "Výskum bude vykonávaný v súčinnosti s vlastníkmi, správcami a užívatel'mi pozemkov."

	výraznejší posun v riešení problematiky, čo je v neprospech oboch skupín. Žiadame doplniť o : „Ten kto vykoná výskum je povinný pred jeho začatím uzavrieť s vlastníkom, správcom alebo nájomcom dohodu o podmienkach jeho vykonania a ponúknuť mu spoluprácu.“			
SPK	K článku 4.1. Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva: „Budú mať povinnosť na internete zverejňovať objednávky, faktúry, zmluvy, účtovné závierky, daňové priznania a pod., aby mohla verejnosť kontrolovať hospodárenie s jej majetkom.“ Predkladatelia Envirostratégie 2030 znovu potvrdzujú, že navrhovaný materiál je vypracovaný povrchno, bez účasti všetkých zainteresovaných a bez naštudovania podkladov. Uvedená povinnosť sa totiž už dávno realizuje. Naopak chýba verejná kontrola finančných tokov v rezorte ochrany prírody. Tieto sú neprehľadné, čo potvrdzuje aj mimovládny sektor. Žiadame vypustiť a celú kapitolu prepracovať.	Z	N	V strategickom dokumente sa vo všeobecnosti využíva budúci čas, keďže dokument rieši agendu do roku 2030. Ak sa nejaká činnosť už dnes vykonáva, a je dôležité aby sa s ňou pokračovalo aj do budúcnosti, je takisto nevyhnutné ju opäť spomenúť aj v dokumente ako žiadaný cieľ.
SPK	Všeobecná pripomienka Za najväčší nedostatok celého dokumentu LESY SR, š. p. pokladajú jednostranný (čisto environmentálny) pohľad na problematiku, bez zohľadnenia širšieho rámca spoločensko- ekonomickej situácie, v ktorej sa bude uplatňovať. Zdôrazňuje sa potreba „expandovania“ čo do postavenia ochrany prírody. • Preto žiadame Envirostratégiu 2030 zamerať na nasledovné: • adresne identifikovať východiská, popísať dnešný stav OP na Slovensku, identifikovať potenciál a načrtnúť optimálny – cieľový stav • vyhodnotiť Envirostratégiu z r. 1993 • vypracovať swot	Z	N	Máme za to, že boli všetky požiadavky pri príprave, spracovaní a pripomienkovaní Envirostratégie 2030 splnené.

	<p>analýzu slabých a silných stránok dnešného systému OP</p> <ul style="list-style-type: none"> • hierarchizovať potreby OP a tomu podriadit' celý jej systém - vymeniť rozsiahlu kvantitu za primeranú a udržateľnú kvalitu • zjednodušiť systém OP a priblížiť ho občanom tohto štátu • vyriešiť kompetenčné vzťahy tak, aby nedošlo k narušeniu rovnováhy environmentálneho, ekonomického a sociálneho piliera trvalej udržateľnosti ujasniť (navrhnuť) financovanie ochrany prírody, dnes v prevažnej miere fungujúcej na podpornom mechanizme štrukturálnych fondov, ktoré majú obmedzenú životnosť. Pritom je potrebné hľadať nielen možnosti dodatočného financovania ale aj cestu úspory a zníženia strát pri dnes nastavenom systéme OP. Inšpiráciu je pritom potrebné hľadať v tradičnom využívaní krajiny 			
SZVT	<p>Pripomienka č. 6 V časti 11.3 Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie doplniť odsek nasledovne : „Verejná podpora environmentálne škodlivých činností bude postupne zrušená. Škody na majetku, zdraví a životnom prostredí by mal plne hradiť pôvodca znečistenia. Bude sa vyhodnocovať vplyv energetiky na životné prostredie. Spaľovanie domáceho uhlia je napríklad dlhodobou vážnou environmentálnou a zdravotnou záťažou.“ Odôvodnenie je uvedené v odôvodnení k pripomienke č. 7</p>	Z	N	<p>Nielen spaľovanie domáceho hnedého uhlia, ale aj čierneho uhlia je vážnou environmentálnou (predovšetkým z hľadiska zmeny klímy) a zdravotnou záťažou.</p>

<p>URZVNL</p>	<p>Dokument - Predkladacia správa, str. 2 Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030, odrážka 13 „Drevo sa bude ťažiť trvalo udržateľným spôsobom“ Zmeniť na „Drevo sa bude úmyselne ťažiť trvalo udržateľným spôsobom, V prípade prírodných pohrôm, ktoré poškodili lesné ekosystémy štát poskytne verejné zdroje na odstránenie škôd spôsobených prírodnou katastrofou a na obnovu ekosystému“ ZDÔVODNENIE: V dôsledku klimatických zmien dochádza v posledných 14 rokoch k častejším a cyklicky sa opakujúcim prírodným pohromám, ktoré prudko ničia lesné ekosystémy, pričom viac ako polovica plôch, na ktorých dochádzalo k „ťažbe dreva“ sú plochy postihnuté prírodnou pohromou a „ťažba dreva“ v takomto území je odstraňovaním škôd a nie úmyslom ťažiť drevo. Pritom odstraňovanie poškodených kmeňov z lesa je z dôvodu snahy o bezprostrednú obnovu poškodeného – zničeného starého lesa pre ďalšie generácie, aby nečakali 200 – 300 rokov na vysoké stromy. Naliehavo upozorňujeme, že tieto problémy vystupujú do popredia najmä v čoraz výraznejšie cyklicky sa prejavujúcich zničujúcich lokálnych prírodných pohromách ako aj vo vzťahu k následkom globálnej finančnej a hospodárskej krízy, ktoré spôsobili a spôsobujú, že vlastníci lesov v mnohých prípadoch strácajú posledné možnosti na to, aby boli schopní podieľať sa na financovaní tých funkcií lesov a zabezpečovať tie ekosystémové služby, ktorých zachovanie, zveľadenie a poskytovanie je vo verejnom záujme. Zodpovední vlastníci/obhospodarovatelia nešťátnych lesov pre zachovanie jedinečnosti Slovenska a jej budúcej tváre nepotrebujú množstvo obmedzení ale spravodlivé, rovnoprávne postavenie a aktívnu podporu pri udržiavaní a zveľadňovaní tohto bohatstva, ktoré je zárukou, že naša krajina bude i v budúcnosti miestom, kde je možné žiť plnohodnotným životom.</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	
----------------------	---	-----------------	-----------------	--

<p>URZVNL</p>	<p>Dokument - Predkladacia správa, str. 3 Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030, odrážka 19 „Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov a sprístupnia sa údaje týkajúce sa lesov“ Zmeniť „Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov a to najmä v oblasti prírodných zdrojov, vôd, ovzdušia a odpadov“ ZDÔVODNENIE: Žiadame vypustiť „a sprístupnia sa údaje týkajúce sa lesov“. Lesy tvoria jednu zo zložiek prírodného potenciálu. Spracovateľ dokumentu tak ide nad rámec súčasne platnej právnej ochrany súkromného vlastníctva, kde ide nadradzovať a sprísňovať podmienky jednej skupine občanov SR, ktorí vlastnia pôdu – lesný pozemok, na ktorom rastie živá rastlina – strom . V súčasnosti je množstvo verejne prístupných údajov o lesoch a snaha o zavádzanie ďalších dát/informácii (GPS a pohyb vozidiel apod.) je hrubou diskrimináciou vlastníkov pozemkov, na ktorých rastie živá rastlina – strom. Otázka je aj na 400 – 500 tisíc poľnohospodárskej pôdy, ktorá postupne od roku 1948 začala samovoľne zarastať pre jej opúšťanie ľuďmi, ktorí buď utekali z krajiny, resp. im bolo bránené v poľnohospodárskom využívaní a odovzdávané kolektívnym podnikom a tieto ich prestali poľnohospodársky využívať.</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Jedná sa o strategický dokument, ktorý nenahrádza legislatívu, ale navrhuje potrebné zmeny aj v legislatíve.</p>
<p>URZVNL</p>	<p>Dokument – Vlastný materiál, Najväčšie výzvy životného prostredia SR, str. 7 Text prvej vety druhého odstavca „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov, ktoré sú v posledných rokoch masívne rozvracané prírodnými katastrofami“ ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4 . Doplnenie vety o text „..... , ktoré sú v posledných rokoch masívne rozvracané prírodnými katastrofami“</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Nesúhlasíme s takýmto vymedzením, keďže lesné ekosystémy sú ohrozené aj z iných dôvodov ako prírodné katastrofy, o čom svedčia aj odborné správy UNESCO alebo Európskej komisie.</p>

<p>URZVNL</p>	<p>Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2.4 Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby str. 13 Za druhý odstavec doplniť nový odstavec „ V záujme racionálneho nakladania z prírodnými zdrojmi Slovenska pôdou a udržania života na vidieku sa dopracuje a schváli právna norma, ktorá bude základom pre ocenenie (environmentálnych a sociálnych) - ekosystémových služieb, ktoré zabezpečujú lesy pre verejnosť a na jej základe, za plnenie verejnej objednávky na udržanie a rozvoj najmä biodiverzity, vodoochranných, rekreačných, športových, turistických, vzdelávacích a environmentálnych aktivít v lesoch zabezpečí kompenzácie a najmä stimuly pre vlastníkov lesov formou jednoducho nárokovateľnej priamej finančnej platby na plochu.“ ZDÔVODNENIE: Je nevyhnutná verejná podpora služieb ekosystémov, ktoré les produkuje a úžitky spotrebúva iný ako vlastník, alebo užívateľ lesa – napr. rekreačná funkcia, nedrevné produkty lesa, emisné kvóty. Podľa údajov EK hodnota, ktorú poskytuje lesné hospodárstvo vo forme ekosystémových služieb v rámci území Natura 2000 všetkým obyvateľom EU je 200 až 300 mld. € ročne. Ak tento údaj prepočítame na výmeru lesov v SR dostaneme, že naše lesy poskytujú celej spoločnosti hodnotu vo výške približne 1,2 mld.€ ročne, avšak oproti tejto hodnote nestoja žiadne peniaze, ktoré by bolo možné použiť ako stimul lesného hospodárstva na udržiavanie a rozvoj týchto služieb.</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	
<p>URZVNL</p>	<p>Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami str. 23 Doplniť texty Viac ako 50 % príjmov z predaja emisných kvót sa použije v lesnom hospodárstve na obnovu lesných ekosystémov poškodených</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Požiadavka je neodôvodnená. Bola by porušením EU smernice o obchodovaní s emisnými kvótami, národnej legislatívy ako aj cieľov a záväzkov Slovenska v oblasti zmeny klímy.</p>

	prírodnými katastrofami ZDÔVODNENIE: Žiadame spravodlivé nasmerovanie tokov peňazí za zelené Slovensko			
URZVNL	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmiernenie jej dopadov 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami str. 23 Doplniť texty Viac ako 50 % príjmov z predaja emisných kvôt sa použije v lesnom hospodárstve na obnovu lesných ekosystémov poškodených prírodnými katastrofami ZDÔVODNENIE: Žiadame spravodlivé nasmerovanie tokov peňazí za zelené Slovensko	Z	N	Požiadavka je neodôvodnená. Bola by porušením EU smernice o obchodovaní s emisnými kvótami, národnej legislatívy ako aj cieľov a záväzkov Slovenska v oblasti zmeny klímy.
URZVNL	Dokument – Vlastný materiál, Vízia zdravého životného prostredia a udržateľného hospodárstva str. 5 Upraviť text druhej vety nasledovne: Máme problémy s kvalitou ovzdušia, nízkou mierou recyklácie odpadu, ale aj s ochranou ekosystémov, ktoré sú v posledných rokoch masívne rozvracané prírodnými katastrofami“ ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4	Z	N	Tvrdenie nie je úplné a do kontextu vety nezapadá.
Verejnosť	• Kap. 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany (str. 13): „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred ťažbou dreva, nerastných surovín, výkonom práva poľovníctva, výstavbou a inými záujmami.“ Žiadam zmeniť text. „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred preukázateľne neprimeranou ťažbou dreva, nerastných surovín, neúnosným výkonom práva poľovníctva, nedôvodnou výstavbou a inými záujmami.“ Zdôvodnenie: Ochrana prírody nemôže paušálne uprednostňovať svoje záujmy pred opodstatnenými a legitímnymi požiadavkami a potrebami ostatných rezortov	Z	N	

	(napr. pred záujmami obrany štátu, odstraňovanie následkov prírodných katastrof)			
Verejnost'	Kap. 7.3 Predchádzať škodám riešením príčin povodní: „Na základe analýz bude štát vedieť vyhodnotiť ako vplýva starostlivosť o lesy, poľnohospodársku pôdu alebo urbanizovanú krajinu na výskyt povodní na Slovensku.“ Žiadam zmeniť na: „Na základe analýz bude štát vedieť vyhodnotiť ako vplýva starostlivosť o lesy, poľnohospodársku pôdu alebo urbanizovanú krajinu a bezzásahový režim na výskyt povodní na Slovensku.“ Odôvodnenie: Čoraz zreteľnejšie sa ukazuje, že toľko v tomto materiáli proklamovaná bezzásahovosť má výrazný podiel na povodniach a na rýchlom odtoku zrážok z krajiny.	Z	N	Terajšia formulácia (starostlivosť o lesy) zahŕňa aj analýzu vplyvu bezzásahového režimu na výskyt povodní na Slovensku. Nie je potrebné jej ďalšie rozširovanie.

<p>Verejnosť</p>	<p>Pripomienka č. 4 Inštitútu vodnej politiky k stanoveniu priorit Envirostratégie Žiadame, aby ochrana vôd vrátane ochrany vodných a suchozemských ekosystémov bola zaradená medzi priority (výzvy) Envirostratégie. Odôvodnenie: Stúpajúci trend poklesu hladín podzemnej vody, vysychanie prameňov a mokradí, zhoršovanie stavu útvarov povrchovej vody, zhoršovanie kvality podzemnej a pitnej vody (devastácia vodárenských zdrojov Žitného ostrova), zvýšenie frekvencie výskytu povodní a sucha sú dostatočné argumenty na to, aby sa voda a jej ochrana stala jednou z priorit Envirostratégie. Ďalším dôvodom je neplnenie, resp. len formálne plnenie záväzkov vyplývajúcich z európskej vodnej legislatívy. V tejto súvislosti poukazujeme na rozpor so závermi hodnotiacej správy Európskej komisie (SWD(2017) 58 final) z 3. 2. 2017), v ktorej sa problém vodného hospodárstva (potreba zlepšiť politiku vodného hospodárstva v kontexte Rámcovej smernice o vode) uvádza hneď za problémom odpadového hospodárstva. Potreba zlepšenia vodného hospodárstva je uvedená aj medzi tromi hlavnými výzvami, súvisiacimi s vykonávaním environmentálnej politiky a práva EÚ. Nesúhlasíme ani s uvádzanými dôvodmi, pre ktoré nebola voda zaradená medzi hlavné výzvy – „nízka spotreba vody na obyvateľa a jej veľké zásoby“. Slovensko nemá vybudovanú spoľahlivú evidenciu o vodách, preto množstvo odoberanej vody je výrazne skreslené. Za neodborné, ale predovšetkým nepodložené a zavádzajúce považujeme tvrdenie o „veľkých zásobách“. Poznávame, že výraz „zásoby vody“ legislatíva nepozná, a preto nie sú stanovené. U nás sa používa nesprávny parameter „využiteľné množstvo podzemnej vody“ (množstvo overené prieskumnými vrtmi), čo je parameter vhodný pre hodnotenie hydrogeologickej preskúmanosti, ale nie pre hodnotenie „dostatočnosti vody“ pre všetkých potenciálnych užívateľov.</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Výzvy vychádzajú z objektívneho porovnania so zahraničím, kde je Slovensko porovnateľne Počet priorit by mal byť obmedzený, keďže pri vysokom počte sa vytráca údernosť a zmysel ich samotného stanovovania.</p>
-------------------------	--	-----------------	-----------------	---

	<p>Ide o systémovú chybu, prevzatú ešte z minulého režimu, ktorá skresľuje reálny stav „využitelných zdrojov podzemnej vody“, ktorý nepoznáme, pretože „využitelné zdroje“ neboli stanovené. Jedine na základe tohto parametra (využitelné zdroje nie využitelné množstvá) je možné hodnotiť „dostatok množstva vôd“, a to nielen pre odberateľov vôd, ale aj pre zachovanie vodných a suchozemských ekosystémov. Definícia tohto pojmu, uvedená v čl. bod 27 RSV v znení: „využitelným zdrojom podzemnej vody je celkový dlhodobý priemerný ročný prítok do útvaru podzemnej vody zmenšený o dlhodobý ročný odtok potrebný na dosiahnutie cieľov ekologickej kvality v povrchových vodách, ktoré sú s ním spojené a ktoré sú ustanovené v § 5 tak, aby sa zabránilo výraznému zhoršeniu ekologického stavu takýchto vôd a akémukoľvek výraznému poškodeniu s nimi spojených suchozemských ekosystémov“, je zásadná a mala by byť uvedená vo vysvetlivkách. U nás používaná metodika hodnotenia „dostatočnosti zásob“ je chybná, v rozpore s európskou vodnou legislatívou (vrátane nesprávnej transpozície smernice). Keďže Slovensko nemá stanovené využitelné zdroje podzemných vôd (ani využitelné zdroje povrchových vôd určené na základe „ekologického prietoku“), je potrebné požiadavku na odstránenie tejto systémovej chyby zakotviť v Envirostratégii. Nepravdivé je aj tvrdenie, že „Slovensko disponuje v oblasti Podunajskej nížiny jedným z najväčších zdrojov kvalitnej pitnej vody v strednej Európe a zároveň patrí ku krajinám, ktoré každoročne využívajú len zlomok svojich zásob“. Dokazuje to havária využívaných vodárenských zdrojov na Žitnom ostrove z decembra roku 2017 (kontaminácia atrazínom), ale aj monitoring kvality podzemnej vody, podľa ktorého až 60 % analýz nevyhovuje normovým hodnotám pre pitnú vodu.</p>			
--	---	--	--	--

Verejnost'	<p>Pripomienka č. 6 Inštitútu vodnej politiky k časti 7 Ochrana pred následkami povodní Žiadame, aby do časti 7 Envirostratégie bola zakotvená povinnosť vypracovať strategický dokument (vrátane akčného plánu) pre zavádzanie zelených opatrení na zmiernenie rizika vzniku povodní a sucha. Ďalej žiadame, aby v rámci posudzovania vplyvov protipovodňových opatrení na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov a posudzovania podľa § 16a vodného zákona, boli rozpracované a posudzované variantné riešenia „sivej“ a „zelenej“ infraštruktúry. Odôvodnenie: Deklarovaná vízia sľubujúca, že sa „Zvýši využitie zelených opatrení, ktoré budú spolu s nevyhnutnou technickou infraštruktúrou integrálnou súčasťou systému ochrany pred povodňami“ je formálnym príslubom. V súčasnosti nejestvuje žiadny strategický dokument, ani akčný plán pre zavádzanie „zelených opatrení“. Bez nich zostane vízia iba prázdny sľubom. Plán manažmentu povodňových rizík, ktorý je platný do roku 2021, uvažuje s budovaním iba „sivej infraštruktúry“.</p>	Z	N	<p>Strategický dokument obsahuje celú podkapitolu 7.1 Zvýšiť využitie zelených opatrení. Cieľom opatrenia nie je vypracovanie dokumentu, ale zavádzanie zelených opatrení do praxe. Ani vypracovanie dokumentu nezabezpečí zavádzanie opatrení do praxe. Do časti Inštitucionálneho rámca bude doplnená informácia kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.</p>
-------------------	--	----------	----------	--

<p>Verejnosť</p>	<p>Pripomienka č. 7 Inštitútu vodnej politiky k návrhu opatrení na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Vzhľadom na aktuálny stav vodného hospodárstva žiadame, aby do Envirostratégie boli doplnené opatrenia pre zavedenie systémových zmien vodnej politiky, ktoré sú nevyhnutné pre dosiahnutie stanoveného cieľa – dobrého stavu, resp. potenciálu na všetkých vodných útvaroch. Ide o opatrenia v oblastiach: - strategickej – vypracovať koncepciu vodnej politiky (resp. vodného hospodárstva), vychádzajúcej najmä z európskej Rámcovej smernice o vode, z dokumentu „Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy“ (COM)2012) 673 final), dokumentu „Európa efektívne využívajúca zdroje“ – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020 (KOM(2011) 21 v konečnom znení) a dokumentu „Plán pre Európu efektívne využívajúcu zdroje“ (KOM(2011) 571 v konečnom znení), - legislatívnej – zosúladiť vodný zákon s európskou vodnou legislatívou, odstrániť duplicity a dvojkoľajnosť riešenia ochrany množstva a kvality vôd podľa vodného a geologického zákona, zabezpečiť ochranu vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach podľa Rámcovej smernice o vode (neprijat', resp. zrušiť zákon Lex Žitný ostrov), - vodného plánovania – zabezpečiť vypracovanie plánovacích dokumentov (plány manažmentu povodí, plány manažmentu povodňových rizík) na základe reálnych a transparentných údajov o stave vodných útvarov a chránených území, - inštitucionálnej – vykonať reformu riadenia vodného hospodárstva, ktorá je nevyhnutná pre zavedenie integrovanej vodnej politiky v zmysle článku 3 Rámcovej smernice o vode, - informačnej – vytvoriť a zverejniť informačný systém nevyhnutný pre vodné plánovanie a rozhodovanie orgánov štátnej správy (podľa európskeho systému WISE). Odôvodnenie: V pripomienke č. 3 sú uvedené problémy vodného hospodárstva, pre ktoré nie je</p>	<p>Z</p>	<p>N</p>	<p>Cieľom opatrení je zavádzať konkrétne opatrenia v krajine. Inštitucionálne zmeny môžu byť tiež potrebné, ale sú len prostriedkom a nie cieľom. Ak bude potrebné, pre dosiahnutie cieľov reformovať riadenie, zaviesť informačný systém atď. tak sa tak vykoná v následnom implementačnom procese.</p>
-------------------------	--	-----------------	----------	--

	možné dosiahnuť pokrok v naplňaní cieľov Envirostratégie v oblasti vôd.			
Verejnosť	<p>Pripomienka č. 8 Inštitútu vodnej politiky – k zoznamu použitých indikátorov. Do zoznamu indikátorov pre monitorovanie pokroku v dosahovaní cieľov Envirostratégie žiadame doplniť súbor indikátorov, ktoré budú kvantifikovať pokrok z dosahovaní dobrého stavu vôd: - počet vodných útvarov, v ktorých bol opatreniami dosiahnutý dobrý stav vôd (ekologický, chemický v útvaroch povrchových vôd, kvantitatívny, chemický v útvaroch podzemných vôd), - percento dosiahnutého zníženia koncentrácie znečisťujúcich látok v útvaroch s nevyhovujúcim stavom vôd (organické znečistenie, znečistenie živinami, prioritnými a prioritne nebezpečnými látkami v povrchových vodách a znečistenie dusíkatými, pesticídnymi a inými látkami v podzemných vodách), - počet spriechodnených bariér v tokoch, počet obnoveného prepojenia mokradí a inundácií s povrchovým tokom, - počet environmentálnych záťaží, vodárenských zdrojov, resp. oblastí, u ktorých bol zastavený/zvrátený stúpajúci trend koncentrácie znečisťujúcich látok v podzemnej</p>	Z	N	Indikátory boli vybrané na základe podnetov a rozhovorov na pracovných skupinách. Strategický dokument predpokladá aj lepšie informovanie, lepší zber informácií aj z hľadiska lepšieho porozumenia v dosahovaní pokroku. Cieľom Stratégie je dosiahnuť ciele, indikátory a ich sledovanie sú iba prostriedkom, ktorý povedie k dosiahnutiu cieľa.

	<p>vode a zastavené šírenie kontaminačného mraku, - počet obnovených suchozemských ekosystémov závislých na vode. Odôvodnenie: Uvedené indikátory vychádzajú zo záväzných environmentálnych cieľov Rámcovej smernice o vode. Napriek tomu, že prebieha implementácia už podľa druhých (aktualizovaných) plánov manažmentu povodí, nie je sledovaný, ani vyhodnocovaný pokrok v napĺňaní environmentálnych cieľov.</p>			
Verejnost'	<p>Pripomienka Inštitútu vodnej politiky č. 1 k materiálu ako celku K Envirostratégii žiadame doplniť osobitnú prílohu, ktorá bude obsahovať rámcový akčný plán pre napĺňanie stanovených cieľov Envirostratégie s odhadom nákladov na ich zabezpečenie a predpokladané finančné krytie (eurofondy, verejné financie, súkromné zdroje). Odôvodnenie: Envirostratégia je sformulovaná bez vecného a časového harmonogramu opatrení na dosiahnutie stanovených cieľov a ich nejasným finančným krytím. Takáto stratégia je vágnym formálnym dokumentom, ktorý nemá ambíciu prispieť k napĺňaniu záväzných cieľov Slovenska, vyplývajúcich z európskej legislatívy a k zlepšeniu súčasnej situácie. Bez rámcového programu opatrení a stanovených termínov ich plnenia, nebude možné Envirostratégiu implementovať, ani priebežne monitorovať a vyhodnocovať napĺňanie jej cieľov.</p>	Z	N	<p>Stratégia nie je akčný plán. Odhad nákladov nie je možné spracovať pre rámcové stratégie akou je Envirostratégia 2030. "Rámcovým programom opatrení" je samotná stratégia a jej 52 opatrení. Tam kde to bolo možné sú jasne stanovené termíny. Pre ostané ciele a opatrenia je stanovený termín najneskôr do roku 2030 keďže sa jedná o Envirostratégie 2030, alebo trend, ktorým by sa mala daná oblasť životného prostredia vyvíjať zo sumárnymi overiteľnými indikátormi v súlade s Agendou 2030. Do časti Inštitucionálneho rámca bola doplnená informácia kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.</p>

ZO SR	<p>PRIPOMIENKA KU KAPITOLE 10.1 „Zváži sa rozšírenie zálohovania jednorazových nápojových obalov a obmedzenie používania jednorazového plastového riadu.“ Žiadame vypustiť vyššie uvedenú vetu. Odôvodnenie: Nesúhlasíme so zavedením zálohovania jednorazových nápojových obalov. Iba v roku 2016 sa do praxe zaviedla rozšírená zodpovednosť výrobcov, v rámci ktorej už výrobcovia investovali obrovské finančné prostriedky do systému triedeného zberu prostredníctvom zberných nádob. V rámci tohto systému sa zbierajú aj PET fľaše. Zálohovanie obalov neprináša žiadne dodatočné efekty. Je to iba alternatívny systém zberu odpadu. Do tohto systému bude opätovne potrebné zainvestovať nemalé finančné prostriedky, ktoré výrobcovia paralelne investujú do systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Zálohované obaly nie sú opätovne používané, ale po spotrebovaní výrobku – nápoja, sa stávajú odpadom. Tým pádom sa neprejavujú ani efekty na hierarchiu odpadového hospodárstva t.j. opätovné využívanie odpadu. Zálohovanie jednorazových obalov na nápoje nevedie k zvýšeniu používania opakovane použiteľných obalov a preto nemá dopad na predchádzanie vzniku odpadov. To ukazujú aj príklady zo zahraničia napr. z Nemecka alebo zo Švédska. V týchto krajinách sa objemy nevratných obalov uvedených na trh z roka na roky zvyšujú na úkor vratných obalov. V nemeckom systéme zálohovania obalov, kde sa uplatňuje pre spotrebiteľa pomerne zaujímavý finančný stimul (0,25 € za každý vrátený obal), sa podiel vratných obalov v hlavných nápojových sektoroch po dosiahnutí krátkodobého vrcholu počas počiatkovej fázy zavádzania systému zálohovania opäť znižuje (Andreas Rottke, Združenie nemeckých producentov minerálnych vôd, prezentácia na seminári ASCON dňa 24.02.2007). Zálohovanie jednorazových obalov bude mať</p>	Z	N	<p>Autori dokumentu sú si vedomí aj nevýhod DRS systémov, a preto text stratégie hovorí len o zvážení zavedenia tohto opatrenia, nie o povinnosti.</p>
--------------	---	----------	----------	--

	<p>negatívny dopad na systémy triedeného zberu odpadu budované prostredníctvom rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Systémy zálohovania obalov navzájom oddeľujú toky odpadu z nápojových obaloch od tokov odpadov z iných druhov obalov. Keďže podiel nevratných nápojových obalov, ktoré sa do systému druhotného využívania odpadu dostávajú prostredníctvom systémov „triedeného zberu“ takto klesá, recyklovanie ostatných obalov sa tak predražuje, a to predovšetkým pre nedostatočné využívanie jestvujúcich infraštruktúr zberu a triedenia domového odpadu. Táto situácia sa opäť premieta do nákladov, ktoré vznikajú ako výrobcom tak i spotrebiteľom a ohrozuje životaschopnosť už zavedených systémov triedeného zberu. Zálohovanie jednorazových obalov nerieši celkové nakladanie s odpadmi, ale rieši len malú vybranú časť plastov, ktorej zber a spracovanie je podľa nášho názoru už celkom dobre zavedené, kde miera zberu a spracovania je porovnateľná s Európou. Zálohy sa dajú aplikovať len na PET fľaše od nápojov, na PET fľaše od oleja, octu a pod. sa aplikovať nedajú (tie predstavujú cca 20% objemu), nehovoriac o iných typoch druhotných surovín (papier, iné typy plastov a pod.). Prevádzkovanie integrovaného systému zberu a recyklácie resp. druhotného využívania obalového odpadu a systému povinného zálohovania určitých druhov nápojových obalov by stálo 2 až 3-krát viac ako prevádzkovanie jediného systému pre všetky typy obalov. Potvrdili to výsledky štúdie PERCHARDS, ktorú si objednala Európska komisia (PERCHARDS - Study on the progress of the implementation and impact of Directive 94/62/EC of the functioning of the Internal Market”, page 129, (“PERCHARDS - Štúdia o postupe implementácie a dopadov smernice EP a Rady č. 94/62/EC o obaloch a odpadoch z obalov na fungovanie vnútorného trhu”), strana 129). Obchod</p>			
--	---	--	--	--

	<p>sa stane zberňou odpadu. Príklady zo zahraničia ukazujú, že do predajní sa nosia nielen obaly, ktoré sú zálohované, ale „pohodlný“ zákazník prinesie viaceré typy obalov. Tie zostávajú v predajni, ktorá sa stáva ich držiteľom podľa zákona o odpadoch a musí sa postarať o ich zhodnotenie alebo zneškodnenie. Vytváranie priestoru pre zber zálohovaných resp. aj nezálohovaných druhov obalov bude vyžadovať investície, ktoré budú financovať práve obchodníci (skladové priestory, personálne náklady pre obsluhu a pod.)</p>			
--	---	--	--	--